

TALOUSARVIOALOITE 916/2010 vp

Määrärahan osoittaminen vaikeavammaisten henkilökohtaisen avun toteuttamiseen

Eduskunnalle

Henkilökohtainen apu on välttämätön, jotta vaikeavammaisen henkilö voisi elää mahdollisimman samanlaista elämää kuin muutkin. Henkilökohtainen avustaja on osa sitä huolenpitoa, jota vaikeavammaiset henkilöt tarvitsevat perustuslain 19 §:n 1 momentin tarkoittaman ihmisarvoisen elämän mahdollistamiseksi ja välttämättömäksi huolenpidoksi. Henkilökohtainen avustaja voi olla täysin välttämätön elämän perusasioissa, kuten pukeutumisessa, peseytymisessä, kotiaskareissa, opiskelussa, harrastuksissa ja ansiotyössä. Henkilökohtaisen avustajan epäminen johtaa pahimmillaan elämän laadun heikkenemiseen, syrjäytymiseen ja jopa laitostumiseen. Avustaja ja henkilökohtainen apu -järjestelmä on myös ainoa itsenäinen tukimuoto, jolla tosiasiallisesti voidaan turvata vaikeavammaisen henkilön itsemääräämisoikeudet ja monet muut lailliset oikeudet.

Laki henkilökohtaisesta avusta tuli voimaan syyskuun alussa viime vuonna, mikä vahvisti oikean suuntaisesti vaikeavammaisten oikeutta henkilökohtaiseen apuun. Lain mukaan vaikeavammaisella on oikeus tarvitsemaansa määrään henkilökohtaista apua pakollisimmissa elämän askareissa sekä opiskelu- ja työelämään osallistumisessa. Lisäksi laissa määriteltiin vaikeavammaisen oikeudesta saada henkilökohtaista apua myös pakollisimpien tehtävien lisäksi myös muuhun yhteiskuntaan osallistumisen ja harrastustoiminnan mahdollistamiseksi.

Henkilökohtaisen avustajapalvelun saamisessa ylipäänsä kuin myös riittävien tuntimäärien tarjoamisessa avustettavalle on ollut suuria kunkohtaisia eroja ja puutteita. Lain hyvän tarkoituksen toteuttaminen edellyttää kuntiin lisäresursseja palvelun varmistamiseksi tosiasiallisesti kaikille sitä tarvitseville.

Asiantuntijoiden mukaan Suomessa noin 70 kunnasta puuttuu henkilökohtainen avustajapalvelu kokonaan ennen lain voimaantuloa. Näkään (n. 5 000 henkilöä), jotka avustajapalvelun piirissä ovat olleet ennen lain voimaantuloa, eivät aina saa tuntimääräisesti riittävää henkilökohtaista apua.

Vaikeavammaisten henkilökohtainen apu -järjestelmän toteuttaminen subjektiivisena oikeutena täytyy varmistaa siten, että valtio osallistuu kustannusten kattamiseen hallituksen esittämää suuremmalla osuudella.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta ottaa valtion vuoden 2011 talousarvioon momentille 28.90.30 lisäyksenä 20 000 000 euroa sosiaali- ja terveydenhuollon käyttökustannusten valtionosuuksien korottamiseen vaikeavammaisten henkilökohtaisen avustajapalvelun parantamiseksi.

TAA 916/2010 vp — Satu Taiveaho /sd ym.

Helsingissä 20 päivänä syyskuuta 2010

Satu Taiveaho /sd
Anneli Kiljunen /sd
Tuula Väättäinen /sd

Merja Kuusisto /sd
Marjaana Koskinen /sd
Jukka Gustafsson /sd